

تبیین شاخص‌های فرم شهری در مقیاس میانی براساس تئوری و رهیافت تغییر تدریجی*

دکتر مهران علی الحسابی*، دکتر مصطفی بهزادفر**، مهندس الناز امیرهدائی***

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۱۱/۰۶ تاریخ پذیرش نهایی: ۱۳۹۶/۰۱/۲۸

چکیده

در این مقاله با تأکید بر ضرورت ارزیابی هنجاری فرم، هدف اصلی پژوهش، استخراج و تبیین شاخص‌های فرم منطبق با اصول تغییر تدریجی تعریف شده است. در این پژوهش که شاخص‌ها با استفاده از روش سه سطحی «بعد»، «مؤلفه» و «شاخص» استخراج شدند، اکولوژی به عنوان نظام پایه و مفسر مؤلفه‌های تغییر تدریجی انتخاب گردید. با بررسی عمیق مفاهیم اکولوژی به عنوان مؤلفه‌های تغییر تدریجی و با استفاده از روش تحلیل مقایسه‌ای تطبیقی و با استناد به یک معیار معتبر (نظام پایه)، نقاط لنگرگاهی آنها استخراج و مفاهیم پایه به منظور تعمیم به محیط‌های شهری بازتعریف شدند. در نهایت «هم‌جواری»، «تسلسل مکانی»، «سازواری گونه عناصر با محیط برحسب تعداد گونه»، «سازواری گونه عناصر با محیط برحسب جمعیت عناصر»، «سازواری گونه عناصر با یکدیگر»، «تنوع گونه پهنه»، «تنوع گونه عنصر»، «کلیماکس»، «گذار» و «دگردیسی عناصر» به عنوان شاخص‌های ارزیابی هنجاری فرم مبتنی بر تغییر تدریجی و براساس معیار «کاراکتر شهری» تبیین گردیدند.

واژه‌های کلیدی

ارزیابی فرم شهری، نوشهرگرایی، تغییر تدریجی، اصول اکولوژی، کاراکتر شهری (شدت شهری)

*این مقاله برگرفته از رساله دکتری الناز امیرهدائی است که در دانشگاه علم و صنعت ایران با موضوع «ارزیابی تعمیم‌پذیری تغییر تدریجی در هدایت و کنترل مکان-سازانه فرم» و به راهنمایی دکتر مصطفی بهزادفر و دکتر مهران علی‌الحسابی در حال انجام است.
*** استادیار گروه شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران (مسئول مکاتبات).

Email: alalhesabi@iust.ac.ir

*** استاد گروه شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران.
*** دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشگاه علم و صنعت ایران، تهران، ایران.